

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

26. marts 2015
san
MST-133-00002/00079

Notat

Kommissionens forslag til beslutning om opstilling af miljømærkekriterier for tildeling af EU miljømærket (Blomsten) til produktgruppen *jordforbedringsmidler og voksemedier*. KOMITESAG.

Resumé

*Kommissionen har fremsendt forslag til reviderede EU miljømærkekriterier for produktgruppen *jordforbedringsmidler og voksemedier*, der omfatter *jordforbedringsmidler, voksemedier og dæklag*. Miljømærkekriterierne sigter mod genanvendelse af organisk affald til *jordforbedringsformål*. Kriterierne begrænser indholdet af tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Tørv må ikke indgå i et *jordforbedringsmiddel* eller et *voksemedie*. Miljømærkekriterierne vurderes samlet set at have et højt miljøbeskyttelsesniveau. Regeringen forventer at kunne støtte forslaget. Forslaget skal til afstemning d. 17. april 2015 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten. (KOMITESAG).*

1. Status

Kommissionen har den 20. marts 2015 fremsendt forslag til beslutning om nye miljømærkekriterier for tildeling af EU miljømærket Blomsten til produktgruppen *jordforbedringsmidler og voksemedier*. Forslaget skal til afstemning d. 17. april 2015 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

Kriterieforslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Det foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af licens til EU miljømærkede *jordforbedringsmidler, voksemedier eller dæklag*.

Et miljømærket *jordforbedringsmiddel* er materiale, som tilføres jorden, for at bevare eller forbedre dens fysiske egenskaber, og forbedre kemiske og/eller biologiske egenskaber eller aktivitet. Et *jordforbedringsmiddel* kan fx være fremstillet af rent komposteret have-/grenaffald. Et miljømærket *voksemedie* omfatter andet materiale end jord som planter dyrkes i. *Voksemedier* er fx baseret på ekspanderet uorganiske materialer (fx mineraluld) til brug som *voksemedie* i gartnerproduktion. Et mineralsk *voksemedie* indeholder ikke næringsstoffer, der skal tilsættes særskilt. Miljømærket *dæklag* omfatter *jordforbedringsmiddel* som beskyttende lag, placeret rundt om planter i det øverste jordlag for at: forhindre tab af fugt, kontrollere ukrudt og mindske jorderosion. Barkflis er et eksempel på et *dæklag*. *Kalkningsmidler* er ikke omfattet.

Revisionen af de nuværende kriterier er den fjerde revision, og blev sidst revideret i 2006. På EU plan er der 11 licenser med 63 forskellige *jordforbedringsmidler* og 12 licenser med 52 forskellige *voksemedier*.

Organisk materiale, der kan indgå. Kriterierne sigter imod at genanvende organisk affald og øge genanvendelsen af råmaterialer, der indgår i produktet. Organisk materiale, der indgår i produktgruppen, skal være genanvendt og sorteret bioaffald omfattet affaldsrammedirektivet (2008/98/EF), kategori 2 og 3 materiale omfattet af biproduktforordningen (1069/2009) er tilladt og omfattet af biproduktforordningens artikel 32 omhandlende animalske biprodukter i organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, og gennemførelsesforordning 142/2011, der er tilknyttet biproduktforordningen.

Slammateriale fra fødevarerforarbejdende virksomheder er tilladt, hvis der er tale om vegetabilsk fødevarerproduktion (fx fra forarbejdning af frugt/grøntsager, mejeri/bageriproduktion og drikkevarer), og slammet må ikke være blandet med slam udenfor det specifikke produktionssted.

Materiale, der ikke kan indgå. Tørv må ikke indgå i et miljømærket jordforbedringsmiddel eller voksemedie. Uorganisk/mineralsk materiale, der udvindes i naturen skal stamme fra områder, der ikke er omfattet af habitatdirektivet (92/43/EØF) og Natura 2000 områder, som beskrevet i fugledirektivet 2009/147/EF og habitatdirektivet (92/43/EØF).

For lande udenfor EU, må uorganisk/mineralsk materiale ikke stamme fra områder, der falder ind under de tilsvarende bestemmelser i De Forenede Nationers konvention om biologisk mangfoldighed. Organisk materiale fra usorteret husholdningsaffald, slam fra kommunalt spildevandsanlæg, papirindustri, eller kategori 1 materiale omfattet af bi-produktforordningen (1069/2009) må ikke indgå i et miljømærket produkt omfattet af kriterierne.

Mindstekrav til voksemedier. *Voksemedier* skal indeholde mindst 30 % genanvendt eller fornybart organisk materiale, eller minimum 30 % genanvendt mineralsk materiale.

Miljøfremmede stoffer og tungmetaller. Summen af 16 PAH¹ forbindelser må ikke overstige 6 mg/kg tørvægt. Der stilles krav til indholdet af tungmetallerne cadmium, krom (total), kobber, kviksølv, nikkel, bly og zink. Jordforbedringsmidler, dæklag og organisk baserede voksemedier skal overholde samme krav til indholdet af tungmetaller som i de eksisterende miljømærkekriterier. Som noget nyt stilles der krav til indholdet af tungmetaller i mineralske voksemedier.

Udover ovenstående krav til indhold af miljøfremmede stoffer og tungmetaller skal et miljømærket jordforbedringsmiddel eller voksemedie leve op til en række krav med henblik på at minimere fysiske urenheder såsom glas, metal og plast. Der stilles minimumskrav til produktets indhold af tørstof og organisk materiale, og endelig må produktet ikke negativt påvirke planterens spiring og vækst.

Kvalitetskrav og forbrugeroplysning. Der stilles sundheds- og sikkerhedskrav til produkterne således at *Salmonella* spp. ikke må kunne påvises i 25 gram af produktet og *E. coli* ikke må overstige 1.000 CFU (celledannende enheder)/gram materiale (våd vægt). *Salmonella* spp. er en typisk indikator for patogene mikroorganismer fra affald omfattet af bi-produktforordningen og *E. coli* er en generel indikator for fækale organismer. Der er grænseværdier for indholdet af ukrudtsfrø og vegetativt reproducerbare dele af ukrudt. Endelig er der krav til forbrugeroplysning om indholdsstoffer, fysiske parametre for produktet og dets anvendelse.

Særlige krav til mineralsk baserede voksemedier. Voksemedier baseret på mineralsk (uorganisk) materiale kan kun anvendes til professionelt gartneribrug. Producenten af mineralsk baserede voksemedier skal tilbyde en returordning og der skal indgå mindst 30 % genanvendt mineralsk voksemedie i et miljømærket mineralsk voksemedier. Mineralsk baserede voksemedier skal overholde krav til energiforbrug og udledning af CO₂ i forbindelse med forarbejdning af uorganiske/mineralske materiale. Niveaulet er fastsat således, at op en tredjedel af EU's produktionssteder af mineralsk materiale (fx mineraluld) kan overholde energikravet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

¹ PAH₁₆ = naphthalen, acenaphtylen, acenaphten*, fluoren, phenanthren*, anthracen, fluoranthren*, pyren*, benzo[a]anthracen, chrysen, benzo[b]fluoranthren*, benzo[k]fluoranthren*, benzo[a]pyren*, indeno[1,2,3-cd]pyren*, dibenzo[a,h]anthracen and benzo[ghi]perylene*. PAH mærket med (*) er omfattet af den danske slambekendtgørelse.

Kommissionen har ikke redegjort for dette. Da formålet med forslaget er at forlænge allerede udmøntet EU reguleringsbeføjelser i en allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer betaling af et gebyr i forbindelse med licensansøgning og for anvendelsen af miljømærket. Gebyrer fremgår af hjemmesiden hos Miljømærkning Danmark, www.ecolabel.dk (hvor licens ansøges), og omfatter et ansøgningsgebyr på op til 15.000 kr. og et årligt gebyr på 0,15 % af omsætningen i dog maksimalt op til 187.500 kr. Der gives rabat til virksomheder med miljøledelse, SMV'er og mikrovirksomheder. Jævnfør EU's miljømærkeforordning bør gebyret være tilstrækkeligt til at dække omkostningerne til driften af miljømærkeordningen, herunder udgifterne i processen med ansøgning, kontrol og tilsyn.

Herudover må forventes udgifter for ansøger, der ligger forud for erhvervelsen af licensen til f.eks. laboratorietest og dokumentation af miljømærkekrav. Miljømærkeordningen er frivillig og kræver opfyldelse af miljømærkekriterier, der er skrapere end lovgivningen. Det kan foranledige ændringer i produktion og/eller produktet (f.eks. effektivt energiforbrug, færre kemikalier og bedre kvalitet). Ændringer, hvis administrative konsekvenser, der ikke er foretaget en opgørelse af, men som forventes opvejet af f.eks. lavere omkostninger til energi- og ressourceforbrug, og en højere konkurrencefordel. Miljømærket kan dermed også betragtes som et markedsføringsinstrument som licenshaveren betaler for at benytte.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet i EU positivt, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Kommissionens miljømærkeforslag er d. 24. marts 2015 udsendt til orientering i Danmarks Miljømærkenævn og lagt på Miljømærkning Danmarks hjemmeside, www.ecolabel.dk.

Rammenotat har været til høring i Miljøspecialudvalget, hvor der ikke er kommet indkommet kommentarer.

7. Forhandlingssituationen

Der har været enighed om, at kriterierne skal søge at øge genanvendelsen og nyttiggørelsen af organisk affald i jordforbedringsmidler og mineralsk (uorganisk) materiale i voksemedier. Forhandlingerne har især drejet sig om begrænsning i muligheden for at anvende tørv, indhold af tungmetaller og miljøfremmede stoffer, mineralsk materiale (mineraluld) og energi- og miljøkrav til produktionen heraf. Jordforbedringsmidler, der typisk er organisk materiale, fx kompost, skal bestå af nyttiggjort organisk affald. Der stilles krav til, hvilke affaldsfraktioner der tillades anvendt med udgangspunkt i, at organisk affald fra fødevarereproducerende virksomheder kan anvendes, med visse begrænsninger i forhold til bi-produktforordningen.

På EU plan har fokus været på, at organisk materiale i et miljømærket jordforbedringsmiddel primært skulle stamme fra genanvendelsen af organisk affald, fx videreforarbejdet til jordforbedringsmateriale. Dette medfører, at brugen af tørv (spagnum) ikke er tilladt. Kriterierne tillader mineralsk baserede voksemedier til professionelt brug. Sådanne voksemedier (fx baseret på mineraluld) består af udgravede råstoffer som sten, sand, ler og lign. Begrænsning i brugen af sådanne medier til professionelt brug, sikrer at der kan stilles krav om en mere effektiv returordning. Krav om minimumsindhold af genanvendt mineralsk materiale i mineralsk baseret voksemedie, sikrer genvandendelsen af det mineralske materiale.

På EU plan er der endnu ikke harmoniserede regler for tungmetaller og miljøfremmede stoffer i jordforbedringsmidler og voksemedier. De fleste medlemsstater stiller nationale krav til forskellige organiske affaldsfraktioner, der nyttiggøres og anvendes til gødningsformål, jordforbedring og/eller til voksemedier.

For miljømærkede jordforbedringsmidler og dæklag er kravet til tungmetaller fastholdt i forhold til de eksisterende miljømærkekriterier. Hvis miljømærkede voksemedier indeholder organisk materiale fra affald er kravet til den organiske fraktion det samme som kravet til miljømærkede jordforbedringsmidler. Som noget nyt stilles der krav til tungmetaller i mineralsk baserede voksemedier, der skal opfylde samme krav til tungmetaller som det udkast, der findes i arbejdet med at revidere i EU's gødningsforordning.

Mineralsk baserede voksemedier anvendes typisk i gartneribrug, og det er kun mineralske voksemedier til professionelt brug, der kan miljømærkes. Et miljømærket mineralsk voksemedie skal indeholde minimum 30 % genanvendt mineralsk materiale, og som et nyt krav skal producenten af produktet tilbyde en returordning. Begge krav medvirker til genanvendelse af det mineralske materiale. Nyt er krav, der sikrer lavt energiforbrug og CO₂-udledning.

8. Dansk holdning

Danmark har i forbindelse med forhandlingerne ved sidste revision og ved denne revision sammen med andre medlemsstater støttet skærpede krav til indholdet af miljøfremmede stoffer og tungmetaller, og krav der øger genanvendelse af organisk affald og mineralsk materiale (fra voksemedier).

Kompromisset er blevet at fastholde de eksisterende krav til tungmetaller, der findes i dag til jordforbedringsmidler og fastsætte et nyt krav til indhold af tungmetaller i mineralskbaserede voksemedier (fx mineraluld) på linje med de krav, der arbejdes med i revisionen af gødningsforordningen.

Jordforbedringsmidler med animalsk indhold reguleres i Danmark af Bekendtgørelse om anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold (bek. nr. 302 af 12/04/2011), der fastsætter danske særregler for importerede såvel som dansk producerede jordforbedringsmidler.

Danske nationale regler for nyttiggørelse af organisk affald til jordbrugsformål reguleres i Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (*slambekendtgørelsen*, bek. nr. 1650/2006). Bekendtgørelsen fastsætter krav til tungmetaller og miljøfremmede stoffer fra organisk affald, der er skrapere end nærværende miljømærkekriterier stiller til indhold af tungmetaller. Den danske bekendtgørelse regulerer til gengæld kun danskproduceret eller importeret organisk affald, der videreforarbejdes i danskproducerede jordforbedringsmidler og voksemedier.

Jordforbedringsmidler, der indføres til Danmark, reguleres ikke af den danske slambekendtgørelse. Sådanne produkter reguleres af 1) de nationale krav til organisk affald, der opstilles i produktionslande, om nyttiggørelse af organisk affald til gødningsformål, og af 2) den danske bekendtgørelse om gødning og jordforbedringsmidler m.v. (*gødningsbekendtgørelsen*, bek. nr. 862/2008). Denne bekendtgørelse regulerer ikke tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Et miljømærket jordforbedringsmiddel eller voksemedie vil til gengæld skulle leve op til nærværende krav til tungmetaller og miljøfremmede stoffer.

9. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.